

Profesor dr hab. n. farm.
Wanda Woźniak-Parnowska
1928–2007

Wanda Woźniak urodziła się 23.06.1928 r. w Warszawie-Goleźdinowie. W latach 1935–1941 uczęszczała do Publicznej Szkoły Powszechnej, a następnie przez 3 lata do Państwowego Gimnazjum im. Hoffmannowej w Warszawie, które w okresie wojny było tajną szkołą, występująca pod nazwą szkoły gospodarczej. Powstanie Warszawskie zastało ją w Otwocku. Po roku samodzielnej nauki, w 1945 zdała, kończąc gimnazjum, egzamin z małej matury w Otwocku. Również w Otwocku, po nauce w liceum, zdała maturę w 1947 r. i w tym samym roku rozpoczęła studia na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Warszawie, uzyskując 31.12.1952 dyplom magistra farmacji.

Cztery lata później rozpoczęła studia humanistyczne na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując w 1962 absolutorium na Wydziale Filologii Polskiej.

W 1974 r. w Warszawie poślubiła Tadeusza Józefa Parnowskiego.

Pracę w Instytucie Leków, z którym związana była przez 50 lat, zaczynała jeszcze w okresie studiów – 07.04.1952 r. Przebyła kolejne etapy kariery pracownika naukowego, od asystenta (1952–1954), st. asystenta (1954–1960), przez adiunkta (1960–1973), docenta (1973–1984), aż do profesora (1984–2002). Pracę w Instytucie Leków rozpoczęła w Pracowni Mikrobiologicznego Badania Witamin Zakładu Badania Organopreparatów i Witamin, przekształconego następnie w Zakład Biochemii. W okresie 1962–1967 zatrudniona była w Zakładzie Farmakologii, gdzie od początku 1963 r. kierowała Pracownią Badań Mikrobiologicznych, a od 01.12.64 była kierownikiem Pracowni Chemioterapii Mikrobiologicznej. W 1967 r. została kierownikiem Samodzielnej Pracowni Kontroli Jałowości Płynów Iniekcyjnych i Infuzyjnych, zajmującej się kontrolą jałowości leków i materiałów medycznych. W związku z narastającą liczbą badań mikrobiologicznych oraz ich różnorodnością, w Instytucie Leków utworzono Zakład Mikrobiologii Farmaceutycznej, którego kierownikiem była od 01.10.1975 do końca 1996 r. Jednocześnie w okresie 01.02.1984–11.04.1990 pełniła funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Leków ds. kontroli jakości leków. Po odejściu na emeryturę z końcem 1999r, nadal zatrudniona była na pełnym etacie w Instytucie Leków, do 28.09.2002 r.

W swojej pracy zawodowej najpierw zajmowała się mikrobiologicznymi metodami oznaczania witamin i aminokwasów w lekach i materiale biologicznym.

Uzyskane wyniki stały się przedmiotem rozprawy doktorskiej pt: „Mikrobiologiczne badanie zawartości podstawowych aminokwasów w hydrolizatach ludzkiego osocza”, wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Edmunda Mikulaszka. Po zdaniu egzaminu z mikrobiologii i po obronie doktoratu, na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Warszawie, dnia 02.07.1962 otrzymała stopień doktora farmacji.

W Zakładzie Farmakologii Instytutu Leków zajmowała się pracami dotyczącymi badań jałowości. W roku 1966, kiedy Pracownia Mikrobiologii została przekształcona w Samodzielną Pracownię Mikrobiologii, zakres pracy związany z mikrobiologiczną analizą leków rozszerzył się o ocenę działania przeciwbakteryjnego związków o działaniu tuberkulostatycznym. Pani Profesor opracowała także metody mikrobiologiczne oznaczania aminokwasów, co pozwoliło na zastosowanie nowych metod w badaniach białek krwi w stanach fizjologicznych i patologicznych. Metody te wykorzystana w badaniu spektrum białek w przebiegu gruźlicy eksperymentalnej. Przez osiem miesięcy, w latach 1967–68, pracowała w Instytucie Pasteura, gdzie prowadziła badania składu aminokwasowego białek BCG. Prace te stały się podstawą rozprawy habilitacyjnej. Dnia 20.06.1969, na podstawie rozprawy pt: „Badania nad zmianami ilościowymi i jakościowymi białek osocza w gruźlicy doświadczalnej świnek morskich” i po kolokwium habilitacyjnym na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Krakowie uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk mikrobiologicznych, który został zatwierdzony w 1972 r.

Równoległe do badań naukowych, po powrocie ze stypendium we Francji, w 1968 r. rozpoczęła prace nad nowym w Polsce zagadnieniem – oceną czystości

mikrobiologicznej leków nieparenteralnych. Uzyskane wyniki były przedmiotem konferencji naukowej zorganizowanej w październiku 1969 r. w Instytucie Leków. W tym roku również rozpoczęła prace nad opracowaniem norm dotyczących badań mikrobiologicznych leków i materiałów medycznych dla „Compendium Medicamentorum” przygotowywanego w ramach RWPG.

Rozwinięciem tych zainteresowań była redakcja książki „Mikrobiologiczne metody badań leków i materiałów biologicznych” wydanej przez PZWL w 1973 r., w której była autorem wielu rozdziałów.

Zainteresowanie problemami mikrobiologii farmaceutycznej kontynuowane aż do końca pracy w Instytucie spowodowało, że Pani Profesor była bardzo cenionym fachowcem w tej dziedzinie.

Opublikowała ponad 100 prac naukowych związanych głównie z kontrolą mikrobiologicznej jakości produktów leczniczych i wyrobów medycznych, aseptycznym wytwarzaniem leków, badaniem aktywności przeciwdrobnoustrojowej związków chemicznych, preparatów antyseptycznych i dezynfekcyjnych, badaniem skuteczności środków konserwujących a także walidacją procesów sterylizacji. Wielokrotnie brała udział w zjazdach krajowych i zagranicznych, wygłaszała referaty i prezentowała wyniki badań w postaci plakatów. Wygłaszała wykłady we Wszechnicy PAN oraz była autorką dwóch filmów edukacyjnych, brała kilkakrotnie udział w imprezach organizowanych przez Uniwersytet Warszawski i PAN w ramach Festiwalu Nauki. Była promotorem 2 prac doktorskich wykonanych w Instytucie Leków.

Brała udział w opracowaniu szeregu monografii mikrobiologicznych do V wydania Farmakopei Polskiej. Przez kilka lat była przewodniczącą podkomisji mikrobiologii w Komisji Farmakopei Polskiej. Ponadto, w ramach działalności dydaktycznej prowadzonej w Instytucie Leków oraz w Katedrze Farmacji Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, prowadziła szkolenia dotyczące metod mikrobiologicznych analizy leków oraz higieny procesu wytwarzania produktów leczniczych, dla pracowników przemysłu, laboratoriów kontrolnych i placówek naukowych. Wielokrotnie wizytowała zakłady przemysłu farmaceutycznego, uczestnicząc w rozwiązywaniu aktualnych problemów mikrobiologicznych.

Biegła znajomość języków francuskiego i angielskiego, a także niemieckiego oraz studia filologiczne pomagały jej w pracy naukowej i dydaktycznej.

Uchwałą Rady Państwa z 27.10.1983 nadano doc. Wandzie Woźniak-Parnowskiej tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk farmaceutycznych, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej Tadeusz Szlachowski powołał ją w dniu 01.02.1984 na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Leków.

Ponadto uzyskiwała specjalizację II° w zakresie mikrobiologii i serologii. Z początkiem 1983 r. powołana

została na stanowisko zastępcy, a po roku na stanowisko przewodniczącego Zespołu Specjalistycznego w dziedzinie farmacja na okres 3 lat.

Od 1970 roku była członkiem Zespołu Mikrobiologicznego Międzynarodowej Federacji Farmaceutycznej – FIP (Federation International of Pharmacy) i aktywnie uczestniczyła w jej pracach (w latach 90-tych jedno ze spotkań tego Zespołu FIP zorganizowała w Warszawie pod opieką Instytutu Leków). Współpraca naukowa i teoretyczna z FIP pozwoliła na szybkie docieranie do naszego kraju międzynarodowych opinii i osiągnięć naukowych dotyczących badań jałowości i czystości mikrobiologicznej leków oraz związanych z ograniczeniem niebezpieczeństwa tzw. zakażeń odlewkowych. Waga istniejącego problemu spowodowała, że Rada Naukowa przy Ministrze Zdrowia zleciła Pani Profesor opracowanie odpowiedniej monografii. Praca pt: „Mikrobiologiczne skażenie leków” została opublikowana w 1975 r. W tym samym roku Pani prof. W. Woźniak-Parnowska napisała książkę pt: „Konserwacja leków”.

Była podporucznikiem pomocniczej służby wojskowej kobiet i prowadziła sprawy wojskowo-obronne w Instytucie Leków. Brała udział w obradach komisji RWPG w kraju i za granicą.

Została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi (1976), odznaką „Za wzorową Pracę w Służbie Zdrowia” (1982), nagrodą specjalną II stopnia MZiOŚ „Za szczególne osiągnięcia w pracy na rzecz ochrony zdrowia i pomocy społecznej” oraz honorowym medalem im. Łukasiewicza, nadawanym osobom ze środowiska farmaceutycznego.

Pani prof. dr hab. Wanda Woźniak-Parnowska była aktywnym członkiem towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Badań Radiacyjnych, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów (przez dwie kadencje była Przewodniczącą Oddziału Warszawskiego PTM i w roku 1983 organizowała XX Zjazd PTM), Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (w latach 1996–1999 była Prezesem Oddziału Warszawskiego PTF).

Pod koniec swojej pracy w Instytucie Leków, w związku z jubileuszem 50-lecia Instytutu napisała ciekawą, bogato ilustrowaną książkę: „Instytut Leków 1951–2001 Dzieje – ludzie – dokonania”, wydaną w 2001 roku przez Instytut Leków. Równoległe przygotowała rozprawę: „Charakterystyka naukowego dorobku Instytutu Leków (1951–2002)”, opublikowaną w periodyku Instytutu Historii Nauki PAN *Analecta* w 2002 r.

Pani prof. dr hab. Wanda Woźniak-Parnowska zakończyła pracę w Instytucie Leków tuż przed jego przekształceniem w Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego (01.10 2002). Zmarła 26.12.2007 r. i została pochowana na Cmentarzu Komunalnym d. Wojskowym na Powązkach.

Stefan Tyski

Zakład Mikrobiologii i Antybiotyków
Narodowy Instytut Leków